

Міністерство охорони здоров'я України
Івано-Франківський національний медичний університет
Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перша проректорка ІФНМУ
проф. Ерстенюк Г. М.

2020 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ВИБІРКОВИЙ КОМПОНЕНТ)
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХІАТРІЇ У СУЧАСНІЙ МЕДИЦИНІ»**

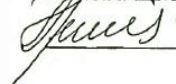
Освітньо-наукова програма вищої освіти підготовки фахівців

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Кваліфікація освітня	Доктор філософії
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина

Затверджено на засіданні
центральної методичної Ради

Протокол № 5
від 30 червня 2020 р.

/Голова ЦМР

 Проф. Ерстенюк Г.М.

РОЗРОБНИКИ:

М. І. Винник, д. мед. н., проф., завідувач кафедри психіатрії, наркології і медичної психології Івано-Франківського національного медичного університету.

Обговорено та ухвалено на засіданні кафедри психіатрії,
наркології і медичної психології

Протокол № 12

від 18 грудня 2020 р.

Завідувач кафедри Л. Г. проф. Винник М. І.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
 - 5.1. Структура навчальної дисципліни
 - 5.2. Тематичні плани
 - 5.2.1. Тематичний план лекцій
 - 5.2.2. Тематичний план практичних занять
 - 5.2.3. Тематичний план самостійної позааудиторної роботи
 - 5.3. Методи навчання
 - 5.4. Система оцінювання
 - 5.4.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності
 - 5.4.2. Підсумковий контроль знань, його форми та оцінювання
6. Політика навчальної дисципліни
7. Перелік навчально-методичної літератури
 - 7.1. Основна
 - 7.2. Додаткова
 - 7.3. Інформаційні ресурси

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва дисципліни	Інноваційні рішення в психіатрії
Викладачі	проф. М.І. Винник доц. Тодорів І.В.
Контактний телефон кафедри	(0342) 774968
Е-mail кафедри	psycho@ifnmu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	12 кредитів ECTS
Посилання на навчально-методичні ресурси відповідної сторінки кафедри на офіційному сайті ІФНМУ (Календарно-тематичні плани, методичні вказівки до	..\..\link to sharepoint httpsifnmu.sharepoint.comKPNtMPS/Shared Documents/94BE0BA182D0F9CB50B40B8D186D0.doc

<p>практичних занять, методичні вказівки до СПРС, матеріали до підсумкового контролю, база тестових завдань тощо)</p>	
<p>Матеріально- технічне забезпечення</p>	<p>Навчальні кімнати Базові відділення кафедри</p>
<p>Консультації</p>	<p>Вівторок, четвер з 16.00 до 17.30 згідно графіку відробок і консультацій – кафедра травматології і ортопедії Четвер з 16.00 до 17.30 – кафедра психіатрії, наркології і медичної психології</p>

2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дана програма є частиною освітньої програми підготовки докторів філософії в рамках професійної спеціалізації, і розрахована на 6 кредитів, які засвоюються протягом 2 навчального року і складається з 5 модулів: 1. Організація психіатричної допомоги. Соціальні й правові основи психіатрії. 2. Загальні патогенетичні основи психічної патології. 3. Загальна психопатологія. 4. Психічні хвороби. 5. Епідеміологія, діагностика, терапія психічних розладів. Профілактика психічних розладів і реабілітація психічно хворих.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є хворобливі зміни психіки, їх причини, інноваційні методи лікування, профілактики і реабілітації психічно хворих.

Курс спрямований на розвиток практичної компетенції аспірантів та здобувачів до рівня усвідомленого фахового використання інноваційних методик в професійній діяльності; засвоєння студентами основних навичок роботи з хворими; розвиток у здобувачів освіти соціальних навичок та здатності використовувати їх, як засіб позитивного впливу та мотивації при роботі з хворими та їх родичами. Протягом навчання формуються навички первинної діагностики та лікування пацієнтів з ментальними недугами з використанням новітніх технологій в області психіатрії, створення індивідуальних програм реабілітації, побудови діалогу з хворими та їх родичами, а також медичним персоналом.

Міждисциплінарні зв'язки: фізіологія ЦНС та ВНД, генетика, біохімія, загальна та клінічна психологія, мікробіологія, фармакологія, неврологія, внутрішні хвороби, хірургія, організація охорони здоров'я.

Інформація зі спеціальності, яка ґрунтується на глибокому розумінні теоретичних аспектів та здобутих практичних знань і вмінь з теоретичних і клінічних дисциплін, розширює знання аспірантів та здобувачів з можливостей пошуку інноваційних рішень щодо профілактики, лікування та реабілітації пацієнтів з розладами психіки.

3. МЕТА ТА ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Інноваційні рішення в психіатрії» є поглиблення теоретичної та практичної підготовки практикуючих лікарів психіатрів, набуття ними професійних практичних навичок для самостійної лікарської діяльності в спеціалізованих медичних закладах.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інноваційні рішення в психіатрії» є формування системи знань професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності та формування навичок викладання на додипломному етапі навчання фахівців у ВНЗ з діагностики та лікування психічних захворювань та розладів поведінки, що в сукупності готує основу майбутньої професійної діяльності у якості викладача ВНЗ, науковця-дослідника у сфері клінічної медицини.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у освітньо-науковій програмі).

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії *компетентностей*:

- *інтегральні*: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики;
- *загальні*: здатність до підвищення професійної кваліфікації, до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї, розробляти та управляти проектами, спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті, Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт;
- *спеціальні (фахові, предметні)*: здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю; виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези; формулювати дослідницьке питання, розробляти проект наукового дослідження; обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту; володіння сучасними методами наукового дослідження; інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення; до впровадження

нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.; представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів; до організації та реалізації педагогічної діяльності; здатність до лідерства, керування колективом; дотримання етики та академічної доброчесності.

Результати навчання: розвиток здатності демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації; інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій; виявляти невирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення; формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження; розробляти дизайн та план наукового дослідження; виконувати оригінальне наукове дослідження; пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників; володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності; аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження; впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство; презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій; розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері; організовувати освітній процес; оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення; організовувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди); дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами; дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: здобуття знань, навичок та вмінь, достатніх для виконання оригінального наукового дослідження, яке забезпечує отримання нових знань, спрямованих на розв'язання комплексних проблем у сфері охорони здоров'я, мають теоретичне та практичне значення.

Результати навчання для дисципліни: здобуття знань, навичок та вмінь щодо етики і методології наукового дослідження; сучасних методів наукового дослідження у медицині, психіатрії та суміжних спеціальностях відповідно до напрямку наукового проекту; поглибленого вивчення спеціальності за напрямком наукового дослідження - психіатрії; розвитку мовних компетенцій та комунікаційних навичок, засвоєння технології презентації результатів наукового дослідження та інших компетенцій.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

5.1. Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин 6 кредитів ECTS.

Форма навчання	Курс	Семестр	Кількість годин			
			Загальний обсяг/ кредитів	Аудиторних		СПРС
				Лекції	Практичні заняття	
Денна	II	3-4	180/6	20	100	60

Змістовий модуль 1.

Організація психіатричної допомоги. Профілактика психічних розладів. Соціальні й правові основи психіатрії.

Змістовий модуль 2.

Загальні патогенетичні основи психічної патології: основні патогенетичні теорії шизофренії; семіологія порушення афективного рівня розвитку; лімбічна система; нейробіологія розладів настрою, нейробіологічні основи залежної поведінки; основні патогенетичні аспекти формування розладів особистості.

Змістовий модуль 3.

Загальна психопатологія: розлади сприйняття; патологія уваги, пам'яті й інтелекту; патологія мислення; афективні порушення; порушення ефektorної сфери; розлади потягів; патологія свідомості; загальні психопатологічні синдроми.

Змістовий модуль 4.

Психічні хвороби: біполярний афективний розлад; циклотимія; шизофренія; дитяча й підліткова шизофренія; дитячий аутизм; синдром рухової гіперактивності з дефіцитом уваги; епілепсія; психічні розлади при травмах, інфекціях, інтоксикаціях; психічні розлади віку зворотного розвитку; психосоматичні розлади; психічні порушення невротичного рівня; порушення харчової поведінки; розлади адаптації та кризові стани; психічні й поведінкові порушення в результаті вживання алкоголю та психоактивних речовин; розлади зрілої особистості; суїцидологія.

Змістовий модуль 5.

Епідеміологія, діагностика, терапія психічних розладів, профілактика психічних розладів і реабілітація психічно хворих: епідеміологія психічних захворювань; особливості психіатричної діагностики; сучасна психофармакотерапія психічних розладів; біологічні методи лікування психічних розладів; психотерапія; профілактика психічних розладів і реабілітація психічно хворих.

5.2. Тематичні плани

5.2.1. Тематичний план лекцій з дисципліни «Інноваційні рішення в психіатрії»

№ п/п	Назви змістових модулів і тем лекцій	Кількість годин лекцій
Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Організація психіатричної допомоги. Соціальні й правові основи психіатрії.		
1	Тема 1. Організація психіатричної допомоги. Профілактика психічних розладів.	2
2	Тема 2. Соціальні й правові основи психіатрії.	2
Змістовий модуль 2. Загальні патогенетичні основи психічної патології.		
3	Тема 1. Основні патогенетичні теорії шизофренії.	2
Змістовий модуль 3. Загальні патогенетичні основи психічної патології.		
4	Тема 1. Розлади сприйняття.	2
5	Тема 2. Патологія уваги, пам'яті й інтелекту.	2
6	Тема 3. Патологія мислення.	2
Модуль 2		

Змістовий модуль 4. Психічні хвороби.		
7	Тема 1. Психосоматичні розлади.	2
8	Тема 2. Розлади зрілої особистості.	2
9	Тема 3. Розлади адаптації та кризові стани.	2
Змістовий модуль 5. Епідеміологія, діагностика, терапія психічних розладів. Профілактика психічних розладів і реабілітація психічно хворих.		
10	Тема 1. Епідеміологія психічних захворювань. Інноваційні рішення психіатричної діагностики.	2
Усього годин лекцій		20

5.2.2. Тематичний план практичних занять

№ п/п	Назви змістових модулів і тем практичних занять	Кількість годин практичних занять
Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Організація психіатричної допомоги. Соціальні й правові основи психіатрії.		
1	Тема 1. Організація психіатричної допомоги. Профілактика психічних розладів.	4
2	Тема 2. Соціальні й правові основи психіатрії.	4
Змістовий модуль 2. Загальні патогенетичні основи психічної патології.		

3	Тема 1. Основні патогенетичні теорії шизофренії.	4
4	Тема 2. Семіологія порушення афективного рівня розвитку. Лімбічна система. Нейробіологія розладів настрою.	4
5	Тема 3. Нейробіологічні основи залежного поведінки. Основні патогенетичні аспекти формування розладів особистості.	4
Змістовий модуль 3. Загальні патогенетичні основи психічної патології.		
6	Тема 1. Розлади сприйняття.	4
7	Тема 2. Патологія уваги, пам'яті й інтелекту.	4
8	Тема 3. Патологія мислення.	4
9	Тема 4. Афективні порушення.	4
10	Тема 5. Порушення ефекторної сфери. Розлади потягів.	4
11	Тема 6. Патологія свідомості.	4
12	Тема 7. Загальні психопатологічні синдроми	4
Модуль 2		
Змістовий модуль 4. Психічні хвороби.		
13	Тема 1. Психосоматичні розлади.	4
14	Тема 2. Розлади зрілої особистості.	4

15	Тема 3. Біполярний афективний розлад. Циклотимія.	4
16	Тема 4. Шизофренія.	4
17	Тема 5. Дитяча й підліткова шизофренія.	4
18	Тема 6. Дитячий аутизм.	4
19	Тема 7. Синдром рухової гіперактивності з дефіцитом уваги.	4
20	Тема 8. Епілепсія.	4
21	Тема 9. Психічні розлади при травмах, інфекціях, інтоксикаціях.	4
22	Тема 10. Психічні розлади віку зворотного розвитку.	4
23	Тема 10. Психічні порушення невротичного рівня.	4
24	Тема 11. Порушення харчової поведінки.	4
Змістовий модуль 5. Епідеміологія, діагностика, терапія психічних розладів. Профілактика психічних розладів і реабілітація психічно хворих.		
25	Тема 1. Епідеміологія психічних захворювань. Інноваційні рішення психіатричної діагностики.	4
Усього годин практичних занять		100

5.2.3. Тематичний план самостійної позааудиторної роботи

Сторінка 17 з 32

Силабус індивідуальної програми за тематикою наукового дослідження
«Актуальні питання психіатрії у сучасній медицині» спеціальності 222 «Медицина»
Редакція 2020

№ п/п	Назви змістових модулів і тем самостійної роботи	Кількість годин самостійної роботи
Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Організація психіатричної допомоги. Соціальні й правові основи психіатрії.		
1	Тема 1. Організація психіатричної допомоги. Профілактика психічних розладів.	4
2	Тема 2. Соціальні й правові основи психіатрії.	4
Змістовий модуль 2. Загальні патогенетичні основи психічної патології.		
3	Тема 1. Основні патогенетичні теорії шизофренії.	4
4	Тема 2. Семіологія порушення афективного рівня розвитку. Лімбічна система. Нейробіологія розладів настрою.	4
5	Тема 3. Нейробіологічні основи залежного поведінки. Основні патогенетичні аспекти формування розладів особистості.	4
Змістовий модуль 3. Загальні патогенетичні основи психічної патології.		
6	Тема 1. Розлади сприйняття.	4
7	Тема 2. Патологія уваги, пам'яті й інтелекту.	4
8	Тема 3. Патологія мислення.	4

9	Тема 4. Афективні порушення.	4
10	Тема 5. Порушення ефекторної сфери. Розлади потягів.	4
11	Тема 6. Патологія свідомості.	4
12	Тема 7. Загальні психопатологічні синдроми	4
Модуль 2		
Змістовий модуль 4. Психічні хвороби.		
13	Тема 1. Психосоматичні розлади.	4
14	Тема 2. Розлади зрілої особистості.	4
15	Тема 3. Біполярний афективний розлад. Циклотимія.	4
Усього годин самостійної роботи		60

Для самостійного вивчення психіатрії рекомендується опрацювати матеріал за розділами в послідовності робочої програми.

Особливу увагу слід звернути на загальні питання етіології, патогенезу, клінічних особливостей психічних розладів, лікування, медико-соціальної експертизи, профілактики та реабілітації психічно хворих в умовах реформування системи охорони здоров'я України.

Розуміння основних питань і загальних положень сприятиме засвоєнню особливостей формування клінічного менталітету лікаря психіатра, науковця, викладача вищого навчального закладу.

Перелік питань для самостійного опрацювання при підготовці до підсумкових занять:

1. Місце психіатрії серед клінічних дисциплін. Основні критерії психічного здоров'я.
2. Предмет і завдання психіатрії та наркології.
3. Основні розділи сучасної психіатрії.
4. Основні етапи розвитку психіатрії. Досягнення вітчизняних вчених.
5. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні та диспансеру.
6. Етіопатогенез та перебіг психічних захворювання.
7. Алгоритм діагностичного процесу в психіатрії. Методи обстеження психічно хворих.
8. Принципи догляду та спостереження за психічно хворими.
9. Перша та невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, абсолютні та відносні показання до госпіталізації. Примусова госпіталізація психічно хворих.
10. Диференційна діагностика невідкладних станів в психіатрії: серотоніновий синдром, злоякісний нейролептичний синдром, злоякісна гіпертермія, фебрильна шизофренія, холінолітичний делірій, агранулоцитоз.
11. Методи та правила утримання психічно хворих.
12. Особливості транспортування хворих, які знаходяться в стані збудження.
13. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання.
14. Поняття про психотичний, непсихотичний та дефектно-органічний реєстр-синдроми.
15. Класифікація психічних розладів (синдромологічна та нозологічна).
16. Деонтологічні принципи в психіатрії та наркології.
17. Організація лікарняної психіатричної допомоги, принципи амбулаторної та стаціонарної допомоги психічно хворим.
18. Десять принципів ВООЗ стосовно захисту прав психічно хворих.

19. Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
20. Нозологічний та синдромологічний принципи підходу до психічних захворювань згідно МКХ-10.
21. Класифікація та визначення порушень відчуття: гіперестезії, гіпестезії, анестезії та сенестопатії.
22. Класифікація та визначення порушень сприйняття: ілюзії, психосенсорні розлади, галюцинації. Клінічна характеристика та диференційна діагностика істинних та псевдогалюцинацій.
23. Синдроми порушень відчуття та сприйняття: синдром галюцинозу, синдром порушення схеми тіла, деперсоналізація, дереалізація.
24. Порівняльно-вікові особливості та методи виявлення розладів відчуття, сприйняття та уявлення.
25. Патофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуття, сприйняття та уявлення.
26. Класифікація та визначення порушень пам'яті: гіпермнезія, гіпомнезія, амнезія, парамнезії, порушення процесу впізнання.
27. Класифікація та визначення порушень інтелекту.
28. Методи виявлення розладів інтелекту.
29. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічний, Корсаківський амнестичний, лобний.
30. Методи виявлення розладів пам'яті.
31. Поняття про мислення та його основні категорії. Класифікація та визначення порушень мислення: порушення утворення понять, порушення темпу мислення, порушення форми мислення, порушення змісту мислення.
32. Основні фабули маячіння та їх клінічні варіанти.

33. Розлади мови; обумовлені психічними розладами (порушення за темпом, за дикцією, порушення граматичного порядку і змісту висловлювань).
34. Синдроми порушень мислення: параноїдний синдром, синдром Кандинського-Клерамбо, паранойяльний синдром, парафреничний синдром, синдром Котара.
35. Методи виявлення розладів мислення.
36. Класифікація та визначення порушень емоцій: порушення сили емоцій, порушення рухомості емоцій, порушення адекватності емоцій.
37. Синдроми порушення емоцій: депресивний синдром.
38. Синдроми порушення емоцій: маніакальний синдром.
39. Порівняльна характеристика маніакального, депресивного та апато-абулічного синдромів.
40. Порівняльно-вікові особливості депресивного та маніакального синдромів.
41. Види афектів. Диференційна діагностика фізіологічного та патологічного афектів. Особливості проведення судово-психіатричної експертизи при скоєнні делікту в стані патологічного афекту.
42. Класифікація та визначення порушень ефektorно-вольової сфери: розлади потягів, розлади вольової активності. Компоненти вольового акту.
43. Патологія на рівні інтелектуальної компоненти вольового акту.
44. Варіанти патології реалізації вольового зусилля.
45. Синдроми рухових розладів.
46. Вікові особливості ефektorно-вольових порушень.
47. Класифікація та визначення розладів свідомості: непсихотичні (непродуктивні) форми свідомості.
48. Психотичні (продуктивні) форми розладів свідомості, що супроводжуються маячінням, галюцинаціями.

49. Непсихотичні межові синдроми: астеничний, апато-абулічний, невротичні та неврозоподібні, психопатичні і психопатоподібні.

50. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості.

51. Типи дефектів: апато-абулічний, астеничний, неврозоподібний, психопатоподібний, псевдоорганічний, тимопатичний, гіперстеничний, аутистичний, галюцинаторний, параноїдний, дефект з монотонною гіперактивністю.

52. Варіанти психічного дефекту: вроджений (дебільність, імбецильність та ідіотія) та набутий (з ведучими особистісними, інтелектуальними та особистісно-інтелектуальними розладами).

53. Типи перебігу біполярного афективного розладу.

54. Маніакальна фаза біполярного афективного розладу.

55. Депресивна фаза біполярного афективного розладу.

56. Циклотимія, дистимія. Масковані депресії.

57. Сомато-вегетативні прояви в клінічному перебігу БАР.

58. Принципи терапії хворих на афективні розлади.

59. Основні симптоми шизофренії.

60. Основні форми шизофренії.

61. Факультативні прояви шизофренії.

62. Параноїдна форма шизофренії.

63. Кататонічна форма шизофренії.

64. Проста форма шизофренії.

65. Гебефренічна форма шизофренії.

66. Типи перебігу шизофренії.

67. Шизоафективний та шизотиповий розлад.

68. Шизофренічне недоумство.

69. Основні клінічні прояви шизофренії.
70. Дебюти шизофренії.
71. Принципи терапії шизофренії.
72. Основні клінічні прояви епілепсії. Класифікація епілепсії. Пароксизм, його характеристика.
73. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія.
74. Тоніко-клонічний судомний напад, допомога хворому.
75. Епілептичний статус. Невідкладна допомога при епістатусі.
76. Епілептичні психози.
77. Зміни особистості у хворих на епілепсію.
78. Диференційна діагностика епілептичного та істеричного нападу.
79. Принципи вибору антиконвульсантів при терапії хворих на епілепсію.
80. Психічні розлади при травматичних ураженнях головного мозку.
81. Психічні розлади гострого періоду черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика
82. Психічні розлади віддаленого періоду черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
83. Пізні травматичні психози, їх диференційна діагностика та лікування.
84. Особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами.
85. Основні клінічні форми соматогенних психозів.
86. Психічні розлади при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах.
87. Особливості психічних розладів при ендокринних захворюваннях.
88. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних захворювань при ендокринних та соматичних захворювань.
89. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях.

90. Особливості психічних порушень при сифілісі мозку, прогресивному паралічі.
91. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих.
92. Принципи лікування психічних розладів при гострих та хронічних інфекціях.
93. Психічні порушення при патології судин головного мозку.
94. Діагностичні критерії судинних психозів. Особливості судинної деменції.
95. Принципи профілактики, лікування, експертизи у хворих з патологією головного мозку.
96. Загальна характеристика та класифікація психічної патології похилого та старечого віку.
97. Сенильні та пресенильні психози.
98. Лікування та профілактика психічних порушень в похилому та старечому віці.
99. Диференційно-діагностичні ознаки захворювань, що призводять до недоумства в похилому та старечому віці.
100. Алкоголізм, класифікація, клінічні ознаки, стадії.
101. Характерологічні зміни особистості при алкоголізмі.
102. Гострі та хронічні алкогольні психози.
103. Принципи лікування алкогольних психозів.
104. Алкогольний делірій.
105. Алкогольний галюциноз.
106. Алкогольний параноїд.
107. Методи лікування алкоголізму.
108. Психічні та поведінкові розлади та психози внаслідок вживання опіатів, гашишу.
109. Психічні та поведінкові розлади та психози внаслідок токсикоманій.

110. Поняття психогенного розладу. Класифікація психогеній.
111. Визначення понять: емоційно-стресова реакція, адаптаційна реакція, неврози.
112. Клінічна картина неврастенії.
113. Класифікація та клінічна картина тривожних розладів.
114. Клінічна картина obsесивно-компульсивного розладу.
115. Клінічна картина дисоціативних розладів.
116. Депресивні невротичні розлади.
117. Класифікація, клінічна картина та лікування соматоформних розладів.
118. Лікування та профілактика неврозів.
119. Реактивні психози: загальні клінічні ознаки, критерії Ясперса.
120. Гострі реактивні психози.
121. Затяжні реактивні психози.
122. Лікування реактивних психозів.
123. Визначення поняття посттравматичного стресового розладу, клінічні особливості.
124. Профілактика та лікування посттравматичного стресового розладу.
125. Психопатії – визначення поняття, основні клінічні ознаки, форми, вікові особливості.
126. Клінічні варіанти декомпенсації при психопатіях.
127. Принципи лікування, профілактики, експертизи психопатій.
128. Пат характерологічний розвиток особистості, його відмінність від психопатії. Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика. Лікувальні заходи.
129. Олігофренія. Класифікація. Ступені та клінічні форми олігофренії.
130. Клінічна характеристика синдромів спадкових форм олігофренії

131. Принципи лікування олігофреній. Соціально-трудова реабілітація. Профілактичні заходи. Експертиза розумової відсталості.
132. Визначення поняття «дитячий аутизм». Клінічні прояви. Перебіг, прогноз, лікування.
133. Визначення поняття «синдром дефіциту уваги з гіперактивністю». Клінічні прояви. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування гіперкінетичних та поведінкових розладів.
134. Основи нейрогенезу при когнітивних розладах.
135. Класифікація нейропірамідних синдромів за локалізацією та клінічною структурою.
136. Симптоматика локальних ушкоджень мозку.
137. Клінічні особливості психопатологічних синдромів і станів при вибіркового ураженні правої та лівої півкуль головного мозку.
138. Поняття про купіруючу, підтримуючу та протирецидивну терапію.
139. Боротьба з терапевтичною резистентністю.
140. Класифікація психотропних засобів.
141. Транквілізатори.
142. Нейролептики. Основні покази до призначення нейролептиків.
143. Антидепресанти.
144. Ноотропи.
145. Нормотиміки.
146. Психостимулятори.
147. Ускладнення нейролептичної терапії.
148. Лікування гострого нейролептичного синдрому.
149. Ускладнення терапії антидепресантами.
150. Засоби корекції побічної дії нейролептиків.
151. Лікування маніакального збудження.

152. Лікування депресивного збудження.
153. Лікування кататонічного збудження
154. Лікування галюцинаторно-маячного збудження.
155. Лікування психогенного збудження.
156. Лікування епілептичного збудження.
157. Лікування депресивного ступору.
158. Лікування гебефренічного збудження.
159. Невідкладна допомога при алкогольному отруєнні.
160. Невідкладна допомога при відмові від їжі.
161. Методи психотерапії та соціотерапії.
162. Захисні механізми в поведінці людини.
163. Психогігієна та психопрофілактика.
164. Основні принципи та етапи реабілітації психічно хворих.

5.3. Методи навчання

Аудиторна робота у вигляді лекцій та практичних занять, змістових модулів. Індивідуальна та самостійна робота з курації хворих психіатричного профілю на клінічній базі кафедри, участь в проведенні клініко-психопатологічних та патопсихологічних обстежень психічно хворих (медична практика), інноваційні тренінги на базі кафедри психіатрії, наркології та медичної психології, робота над реферативними повідомленнями та питаннями, які пропонувались для самостійного (позааудиторного) опанування, відвідування лекцій, проведення практичних занять для студентів та підготовка методичних матеріалів, керівництво НДРС. Використання дистанційного навчання – з залученням аспірантів до міжнародно визнаних курсів та освітніх ресурсів.

5.4. Система оцінювання

5.4.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-трансферній системі організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (2014).

Поточний контроль, підсумковий контроль змістових модулів, підсумковий модульний контроль. Контроль здійснюється наступними заходами:

1. Поточна щотижнева перевірка під час проведення семінарського заняття з безпосереднім керівником – якість ведення медичної документації, передбаченої кваліфікаційною характеристикою психіатра, оцінка реферативних повідомлень, підготовки до семінару.
2. В кінці кожного змістового модулю проводиться заключне заняття з підведенням підсумків за критеріями виконавської дисципліни, засвоєння теоретичних знань та практичних навиків. Фронтальне опитування по питанням, що виносились на семінарські заняття циклу, та запитань, які пропонувались для самостійного вивчення (вибірково). Відповідність виконаної роботи до записів в індивідуальному плані. Виставлення заключної оцінки з теоретичних знань та практичних навичок в індивідуальному плані.
3. Проведення відкритого заняття з студентами (лікарями-інтернами) в присутності керівника інтернатури або завідувача кафедри за психіатричною тематикою з оцінкою дидактичних навичок. (Дане заняття може бути проведене і в інші тижні навчального року аспіранта у відповідності до календарних планів кафедри).
4. Проходження в заключний день вивчення дисципліни комп'ютерного тестування. Пропонується 150 запитань за 100 хвилин з банку даних. Критерій проходження – 75%.

5. Підведення підсумків з дисципліни «Психіатрія» з виведенням інтегративної оцінки за 5-ти бальною шкалою. Оцінка повинна враховувати результати підсумкових занять з 5-ти модулів, якість проведення відкритого заняття, проценту правильних відповідей при тестуванні.

Форма поточного контролю обирається науковим керівником та керівником Навчального медико- лабораторного центру. За умов успішного завершення курсу та досягнення мети й завдань навчання аспірант отримує сертифікат, у якому зазначено назву навчального курсу, перелік набутих навичок та вмінь, а також рівень їх опанування.

Оцінка за модуль визначається, як сума оцінок поточної успішності (згідно шкали перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали).

Максимальна кількість балів, що присвоюється аспірантам при засвоєнні модуля – 200 балів, у тому числі за поточну діяльність – 120 балів, за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів.

Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі аспірантом для тих тем, які аспірант опрацьовує самостійно і вони не входять до структури практичного заняття. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність аспіранта виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою, які потім конвертуються у бали. Застосовується така система конвертації традиційної системи оцінки у бали. У кінці кожного модуля враховується середня арифметична оцінка серед всіх оцінок поточної успішності до сотої частини бала. Після цього середня арифметична традиційної оцінки згідно шкали перерахунку конвертується у бали. Наприклад, середня

арифметична складає 5,00. Згідно шкали перерахунку це відповідає 120 балам, і складає максимальну кількість, яку може набрати аспірант при вивченні модуля за поточну навчальну діяльність.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати аспірант при вивченні модуля, визначають шляхом конвертації середньої арифметичної 3,00, що відповідає 72 балам. Тобто, це найменша кількість балів, яка дозволяє аспіранту складати підсумковий модульний контроль.

Модульний підсумковий контроль. Модульний підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення модуля. До підсумкового контролю допускаються аспіранти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Розподіл балів за роботу на практичному занятті

Бали	Характеристика відповіді
4 бали	<p>Здобувач у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом та вільно висловлює власні думки і відчуття, може вільно дискутувати на тему заняття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної наукової діяльності. Використовує набуті знання і вміння для проведення власного наукового дослідження.</p> <p>Відповідаючи, здобувач не допускає помилок, вірно виконує практичні завдання.</p>

<p>3 бали</p>	<p>Здобувач у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом та вільно висловлює власні думки і відчуття, може вільно дискутувати на тему заняття, оцінює основні явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить основні джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної наукової діяльності. Використовує набуті знання і вміння для проведення власного наукового дослідження.</p> <p>Відповідаючи, здобувач допускає до 5-ти незначних помилок у інтерпритації показників без грубих помилок, які самостійно виправляє.</p>
<p>2 бали</p>	<p>Здобувач вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї. Відповідаючи, здобувач допускає більше 5-ти незначних помилок у інтерпритації показників, або робить одну-дві грубі помилки, які самостійно виправляє.</p>
<p>1 бал</p>	<p>Здобувач володіє матеріалом на початковому рівні, основну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні, має явні труднощі при відповіді на прямі питання викладача. Відповідаючи, здобувач допускає ряд помилок у інтерпритації показників, допускає три та більше грубих помилок, які виправляє за допомогою навідних питань викладача.</p>

0 балів	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, яку відтворює на репродуктивному рівні. Пасивно стежить за ходом обговорення тематичних питань, не беручи в ньому участь.
----------------	--

Розподіл балів за виконання самостійної позааудиторної роботи

Бали	Об'єм виконаної роботи
1 бал	Здобувач виконав завдання самостійної позааудиторної роботи у повному об'ємі.
0,5 бали	Здобувач виконав завдання самостійної позааудиторної роботи частково – 50% і більше.
0 балів	Здобувач не виконав завдання самостійної позааудиторної роботи або ж виконав його на 50% і менше.

Розподіл балів за виконання індивідуальної роботи

Бали	Об'єм виконаної роботи
4 бали	Публікація статті за матеріалами власних наукових досліджень фаховому виданні, що входить у наукометричні бази Scopus /Web of Science
3,5 бали	Засвоєння практичних навичок наукової роботи в міжнародних та/чи відомих українських наукових центрах

3 бали	Публікація статті за матеріалами власних наукових досліджень у міжнародному чи фаховому виданні України
2,5 бали	Участь у міжнародній науковій конференції з доповіддю на тему свого наукового дослідження
2 бали	Участь всеукраїнській науковій конференції з доповіддю на тему свого наукового дослідження
1,5 бали	Пройдений англomовний курс на освітніх платформах Coursera, Edx, Prometheus тощо, що відповідають тематиці змістових модулів, наукового дослідження здобувача наукового ступеня чи загалом сприяють розвитку комунікативних навичок здобувача
1 бал	Публікація тез за матеріалами власних наукових досліджень у збірниках науково-практичних конгресів і конференцій
0,5 балів	Грунтовне опрацювання наукової літератури з теми дослідження здобувача наукового ступеню з написанням реферату чи Доповідь на тему свого наукового дослідження на регіональному рівні

5.4.2. Підсумковий контроль знань, його форми та оцінювання

Форма проведення підсумкового контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної і практичної підготовки.

Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо аспірант набрав на менше 50 балів.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи. Бали за індивідуальні завдання нараховуються аспіранту лише при успішному їх виконанні. Кількість балів, які нараховуються за різні види індивідуальних завдань залежать від їх об'єму й значущості, але становить не більше 10 балів. Вони додаються до суми балів, набраних аспірантом за поточну навчальну діяльність, або до підсумкової оцінки з дисципліни за рішенням кафедри. Додаткові бали нараховуються за призові місця на внутрішньоуніверситетських, міжуніверситетських та міжнародних олімпіадах і конференціях, публікацію наукових праць, отримання позитивних рішень на корисні моделі, патенти, нововведення, виготовлення й створення схем, таблиць, відеофільмів, тощо.

Оцінювання дисципліни:

1. Для всіх модулів окрім останнього бали за Поточну успішність (ПУ) та Підсумковий модульний контроль (ПМК) вносяться у відомості .

2. Останній ПМК є іспитом. Поточну успішність за останній модуль вноситься у відомість іспиту без змін згідно 120-бальної системи (від 72 балів (оцінка 3) до 120 балів (оцінка 5)).

3. Іспит проводиться згідно розкладу екзаменаційної сесії. Оцінка за іспит відповідає шкалі:

Оцінка «5» - 80-71 балів

Оцінка «4» - 70-61 балів

Оцінка «3» - 60-50 балів

4. Іспит приймає екзаменаційна комісія у складі: екзаменатор (за наказом), члени комісії (представник деканату або кафедри) та науковий керівник.

5. Отримані бали відповідають фіксованій шкалі оцінок:

Оцінка «5» - 200-180 балів

Оцінка «4» - 179,9-160 балів

Оцінка «3» - 159,9-122 балів

Іспит не є остаточною оцінкою за дисципліну. Остаточна оцінка за дисципліну (бали/ категорія/ традиційна оцінка) отримується після ранжування дисципліни.

6. Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни «Інноваційні рішення в психіатрії» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному медичному університеті».

Націлена на розвиток практичних компетенції майбутнього психіатра, доктора філософських наук нормативна дисципліна «Інноваційні рішення в психіатрії» надає змістовну теоретичну базу у галузі охорони здоров'я, що у свою чергу сприяє ефективній підготовці студентів до наукової роботи, а також сприяє кращому усвідомленню базових знань зі спеціальності психіатрія та наркологія.

Дисципліна включає лекції, практичні заняття та самостійну роботу студента. На практичному занятті викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних питань і формує вміння та навички їх практичного застосування при роботі з хворими. Для проведення практичних занять колективом кафедр створено методичні розробки для викладачів і методичні вказівки для студентів з підготовки і роботи на практичному занятті, що містять алгоритми виконання практичної роботи. Самостійна робота студента – основний спосіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Для її успішного виконання кафедрами створено методичні вказівки для студентів з підготовки СПРС, що містять алгоритми виконання практичної роботи .

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс «Інноваційні рішення в психіатрії», становить 200 балів, яка є сумою балів за роботу на практичних заняттях та індивідуальну самостійну роботу (max 120), а також балів, отриманих за підсумковий модульний контроль (max 80). Допуск до ПМК передбачає отримання принаймні мінімального підсумкового балу (min 30).

Відвідування занять є обов'язковим. Пропущені через хворобу заняття мають бути відпрацьовані студентом упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням довідки про хворобу. Пропущені заняття з неповажних

причин повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів із наданням довідки про дозвіл декана на відпрацювання. Пропущені заняття з поважних причин (участь у конференції, олімпіаді, змаганні тощо) слід відпрацювати впродовж 2 тижнів з наданням письмового дозволу декана. Відпрацювання відбуваються:

на кафедрі психіатрії, наркології і медичної психології (вул. Млинарська, 21) щочетверга з 16.00 до 17.30 у чергового викладача шляхом усного опитування із пропущеної теми.

Студентам надається можливість перескладання незадовільних поточних оцінок упродовж двотижневого терміну після отримання поточної незадовільної оцінки, але не пізніше дня проведення ПМК під час консультацій та відпрацювання практичних занять на кафедрі психіатрії, наркології і медичної психології у четвер о 16.00. Відпрацювання пропущених практичних занять здійснюється за попереднім записом студентів. Якщо студент із неповажних причин не відпрацював у місячний термін пропущені практичні заняття, питання дозволу на відпрацювання такому студентові вирішується завідувачем кафедри мовознавства, до дати складання ПМК. Питання дозволу на відпрацювання студентом пропущених практичних занять після дати складання групою ПМК вирішується тільки деканатом.

Студент, який не набрав мінімального балу чи має невідпрацьовані пропуски практичних занять, до здачі ПМК за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до призначеної дати перескладання ПМК студент користується повторним правом отримати допуск на складання підсумкового модульного контролю за відомістю №2 на консультаціях викладачів відповідної кафедри.

Студенти, які не склали підсумкового модульного контролю, мають право на його перескладання не більше двох разів: уперше – упродовж 10 днів після завершення відповідного модуля викладачу, якого призначає завідувач кафедри, удруге – комісії, яку призначає завідувач кафедри та затверджує ректор своїм наказом, упродовж 10 днів після першого повторного складання.

Позитивна оцінка, отримана студентом при складанні підсумкового

модульного контролю з дисципліни, як правило, не перескладається.

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» проводиться деканатом медичного факультету.

Форма одягу для студентів включає: халат або хірургічний костюм (к, шапочку, змінне взуття). Одягнені невідповідно студенти практичного заняття не допускаються. Студент повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Недопустимими є запізнення на заняття пропуски без поважних причин; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час роботи з хворими. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід.

7. Перелік навчально-методичної літератури

7.1. Основна

1. Основи психіатрії та психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
2. Бріер Д., Скот К. Основи сучасної психотерапії та психокорекції. – Львів : Свічадо, 2015. 448 с.
3. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально психологічна підтримка адаптації психічно хворих : посібник для ведучих груп. – Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с.
4. Зарецька Н. В., Гридковець Л. М. Організаційні засади надання психологічної реабілітації пацієнтів з психічними розладами та членам їх сімей // Вісник КІБіТ. 2016. № 7. С. 26–33.
5. Посттравматичний стресовий розлад: посібник / Венгер О. П., Ястремська С. О., Рега Н. І. та ін. – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – 264 с.
6. Blow, A., Curtis, A., Wittenborn, A., & Gorman, L. (2015). Relationship Problems The Case for Using Emotionally Focused Therapy for Couples. *Contemporary Family Therapy: An International Journal*, 37(3), 261–270. DOI:10.1007/s10591-015-9345-7.
7. Ghaffar zadegan, N., Ebrahimvandi, A., & Jalali, M. S. (2016). A Dynamic Model of Post Traumatic Stress Disorder in life-changing situations. *Plos ONE*, 11(10), 1–17. DOI: 10.1371/journal.pone.0161405.

7.2. Додаткова

1. Бойко Г.М. Реабілітаційні засади в психіатрії: навч. посіб. Полтава : АСМІ, 2010. 240 с.
2. Кризова психологія: навчальний посібник / за заг. ред. проф. О.В. Тімченка. Харків : НУЦЗУ, 2010. 401 с.
3. Оверчук В.А. Коморбідність психічних розладів: навч. посіб. Вінниця : Міленіум, 2007. 295 с.
4. Основи психіатрії та наркології: навч. посіб. / заг. ред.. : Н. Пророк. Т. 1. Київ, 2018. 208 с.
5. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій : метод. посіб./ З.Г. Кісарчук, Я.М. Омельченко, Г.П. Лазос та ін.; за ред. З.Г. Кісарчук. Київ : Логос, 2015. 207 с.
6. Розлади харчової поведінки у дорослих: навч. посіб. / наук. ред. Л.М. Вольнова. Київ, 2012. 275 с.

7.3. Інформаційні ресурси

1. Психічне здоров'я в Internet : Статті із професійних журналів і інформаційних листів, інформація про найбільше часто вживані психотропні засоби й навчальні посібники по лікуванню хворих. Vancouver.
2. Сервер WWW Психиатрическая мережа Interpsych : Форум для наукових і клінічних дискусій по всіх аспектах психопатології. Підтримує певна кількість тематичних психіатричних списків розсилання.
3. Психіатрія на Medmark
4. Посилання на матеріали по психіатрії Internet в Michigan : "Зірка психіатрії" ресурси психіатрії, розбиті на категорії по патологічних станах, методах лікування, медикаментозної й немедикаментозної терапії, і установам.
5. Ресурси психічного здоров'я в Pittsburgh : Багатий перелік посилань, розбитих на категорії по захворюваннях і предметам.
6. Мережа Психічне здоров'я : Великий, всеосяжний путівник по Психічному здоров'ю в режимі Online, перелік з більш ніж 3.500 посилань.
7. Cliniweb Disease Categorization - Psychiatry : інтернет- пошук A searchable index of Internet hyperlinked clinical information documents selected by physicians and medical librarians. Oregon Health Sciences University.
8. Karolinska Behavioral / Mental Disorders : A systematic disease classification of Internet resources for laymen, healthcare professionals and scientists. Presented by a medical librarian team at Sweden's Karolinska Institute.
9. Mental Health Net : Large, comprehensive guide to mental health online,

featuring over 3,500 individual resources.

10. Guide to the Mental Health Internet : Clinical, scientific, and self-help resources for psychologists, social workers, Mfts, nurses, psychiatrists, and other mental health professionals. Internet Guides Press.
11. Internet Psychiatric Resources : Contains a list of mental health resources arranged by topic.
12. Mental Health Organizations and Resources : Pointers to resources.
13. Mental Health Resources at Pittsburgh : A listing of Internet mental health resources categorized by diseases and subjects.